

Recht en Aansprakelijkheid

Het Special Item van deze maand gaat over de rechtsbijstandverzekering en de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP). Beide verzekeringen hebben betrekking op (het beschermen van) de rechtspositie van een verzekerde. Eind 2013 deed het Europees Hof van Justitie in het DAS/Sneller-arrest uitspraak over de zogenaamde vrije advocaatkeuze. En nog steeds houdt dit de gemoederen bezig. Consumentenprogramma's Kassa en Radar besteedden eerder dit jaar aandacht aan dit onderwerp en minister Dekker antwoordde in april op Kamervragen dat het recht op vrije advocaatkeuze volgens hem afdoende geborgd is. Hoog tijd om de ontwikkelingen van de afgelopen jaren eens nader onder de loep te nemen. Zo blijkt dat de vergoeding voor externe kosten door rechtsbijstandsverzekeraars steeds meer aan banden is gelegd, geldt steeds vaker een eigen risico indien een verzekerde gebruik wil maken van zijn recht op vrije advocaatkeuze en stijgen de premies ieder jaar.

Bij de AVP kijken we naar schades waarbij aansprakelijkheid ontbreekt. Een AVP dekt doorgaans alleen schades waarvoor een verzekerde wettelijke aansprakelijk is, zoals bij een onrechtmatige daad. Maar een gedraging is niet onrechtmatig alleen omdat daarmee schade wordt veroorzaakt. Als niet aan de vereisten van een onrechtmatige daad wordt voldaan, ontbreekt strikt genomen de aansprakelijkheid. Bijvoorbeeld bij sport- en spelsituaties en vriendendiensten. Toch kan een AVP in deze gevallen soelaas bieden. Zoals gebruikelijk beginnen we met de MoneyView ProductRating.

MoneyView ProductRating Rechtsbijstandverzekeringen

Voor de ProductRating 'Prijs' zijn 40 producten vergeleken. De prijsanalyse is gebaseerd op de gemiddelde marktpositie van 64 profielen die variëren in gezinsamenstelling en gewenste dekkingen. De premies per jaar zijn berekend volgens standaardacceptatie en –tarieven inclusief poliskosten, bijkomende kosten en assurantiebelasting. Voor de ProductRating 'Voorwaarden' zijn 39 producten onderzocht op voorwaarden en mogelijkheden. Hiervoor zijn 128 criteria uit de MoneyView ProductManager geselecteerd, geclusterd en gewogen. Alle 5-sterrenproducten staan op alfabetische volgorde.

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

- **a.s.r.** Rechtsbijstandverzekering
- **Lancyr** Rechtsbijstandverzekering
- **Univé** Rechtsbijstandverzekering

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

- **ABN AMRO** Rechtsbijstandverzekering
- **Lancyr** Rechtsbijstandverzekering
- **Vereniging Eigen Huis** Rechtsbijstandverzekering

Het MPR-systeem voor de ProductRating 'Voorwaarden' omvat een puntensysteem, waarbij individuele productcriteria een score tussen 1 en 5 punten krijgen toegekend. De score 3 staat hierbij voor marktconform, de scores 4 en 5 voor meer dan marktconform en de scores 1 en 2 voor minder dan marktconform. Op deze 'basisscores' wordt vervolgens een geweging toegepast. Bij de vertaling van de MPR-scores naar de MoneyView ProductRating worden de aan elkaar gerelateerde productcriteria bij elkaar gevoegd tot samenhangende clusters. De individuele MPR-scores per cluster worden bij elkaar opgeteld, waarna er per cluster eveneens een geweging is toegekend. De aldus ontstane gewogen scores per cluster worden bij elkaar opgeteld waarna er een puntentotaal per product ontstaat. Voor een overzicht van de wegingsfactoren zie www.specialitem.nl

Lancyr scoort wederom zowel op prijs als op voorwaarden een 5-sterrenrating. ABN AMRO en a.s.r. behalen voor het vijfde jaar op rij vijf sterren op voorwaarden respectievelijk prijs. Nieuw in de top-3 zijn Univé en Vereniging Eigen Huis (VEH). De rechtsbijstandverzekeringen van ABN AMRO, Lancyr en VEH onderscheiden zich op meerdere kenmerken met een boven marktconforme score. De producten zijn flexibel opgebouwd. Bij ABN AMRO en Lancyr kan een verzekeringnemer kiezen welke dekkingen hij wil meeverzekeren, in vrijwel elke gewenste combinatie

en bij Lancyr en VEH kan tegen een premiekorting gekozen worden voor een minimum financieel belang (franchise) en is er keuze in het standaard verzekerd bedrag voor externe kosten. Verder hanteren deze producten geen eigen risico indien een verzekerde zelf een advocaat wenst in te schakelen bij procedures waarvoor dit niet verplicht is. Iets wat tegenwoordig niet meer vanzelfsprekend is, zoals we verderop in dit Special zullen zien.

Marktontwikkelingen Toegelicht

SRK Rechtsbijstand

De belangrijkste ontwikkeling op het gebied van rechtsbijstandverzekeringen het afgelopen jaar is de splitsing van SRK Rechtsbijstand geweest. Dat ging niet zonder slag of stoot. Mede-eigenaren Nationale-Nederlanden en Aegon zegden het contract op per 1 januari 2019. De Ondernemingskamer besloot echter dat pas per 1

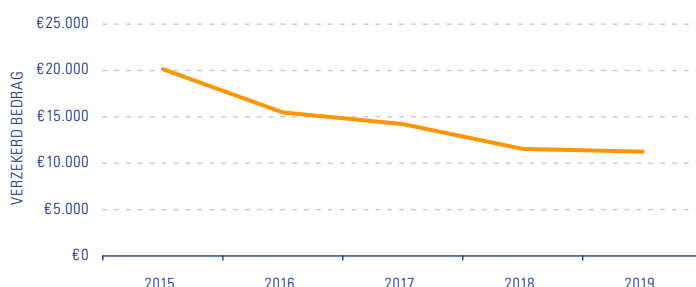
juli opgezegd mocht worden, omdat het voortbestaan van de rechtshulpverlener in gevaar kwam. De rechtsbijstand van Aegon wordt sinds 1 juli jongstleden uitgevoerd door ARAG en die van Nationale-Nederlanden door DAS. Een deel van de medewerkers van SRK is meeverhuisd naar DAS of ARAG. SRK levert overigens nog steeds rechtsbijstand aan verzekerden van De Goudse, De Zeeuwse, Juwon en de Vereende.

Externe kosten

Met een rechtsbijstandverzekering verzekert je je voor juridische hulp bij een (dreigend) conflict. Rechtshulp door een medewerker van de uitvoerende instantie wordt vrijwel altijd volledig vergoed. Indien een zaak wordt uitbesteed of als een verzekerde in een procedure gebruik wil maken van zijn recht op vrije advocaatkeuze, wordt er een externe deskundige/rechtshulpverlener ingeschakeld. Voor deze externe kosten gelden tegenwoordig bij alle partijen maximumvergoedingen. En dat terwijl er in 2013 en 2014 nog zeven producten waren die ook hiervoor een volledige vergoeding kenden. Met name de vergoeding voor externe kosten van rechtsbijstand door een zelf gekozen advocaat in procedures waarbij het niet verplicht is je te laten bijstaan, is fors aan banden gelegd.

De gemiddelde maximumvergoeding is de afgelopen vijf jaar gedaald met 44%. Vertegenwoordiging door een advocaat is niet verplicht bij zaken die behandeld worden door de kantonrechter, zoals huurzaken, arbeidsrechtelijke geschillen of conflicten over een consumentenkoop. De daling komt enerzijds door het verdwijnen van rechtsbijstandverzekeringen en aanbieders en anderzijds door productaanpassingen. Bij maar liefst 87% van de onderzochte producten is de maximale vergoeding voor vrije advocaatkeuze zonder verplichte procesvertegenwoordiging

GEMIDDELDE MAXIMUMVERGOEDING EXTERNE KOSTEN VRIJE ADVOCAAATKEUZE BIJ NIET-VERPLICHTE PROCESVERTEGENWOORDIGING

Bron: MoneyView

lager dan de standaard maximale vergoeding voor externe kosten. Een derde van de rechtsbijstandverzekeringen hanteert daarbij ook nog eens een lager verzekerd bedrag indien het bijvoorbeeld een arbeidsrechtelijk geschil betreft.

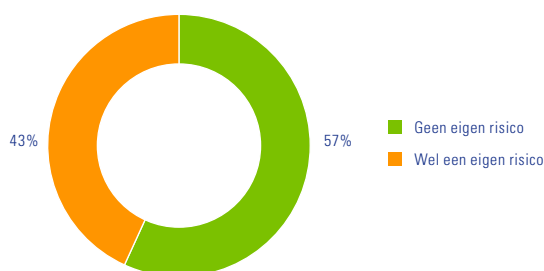
Eigen risico

Bij slechts zes van de 39 onderzochte producten kan een verzekeringnemer in ruil voor een premiekorting kiezen voor een eigen risico. Drie onderzochte producten hanteren altijd een eigen risico als een verzekerd conflict in behandeling wordt genomen. Deze cijfers zien er anders uit in geval van vrije advocaatkeuze. Gold in 2015 nog bij minder dan de helft van de onderzochte producten een eigen risico als een verzekerde zelf een advocaat wenste in te schakelen bij procedures waarvoor

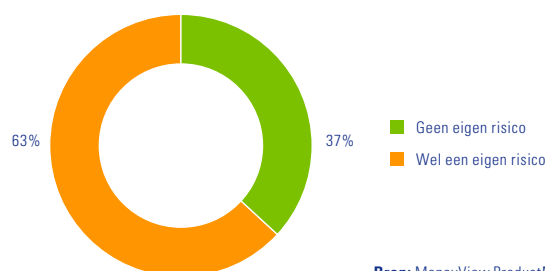
dit niet verplicht is, inmiddels hanteert een ruime meerderheid een eigen risico in deze situaties.

De eigen bijdrage is tegenwoordig bij alle rechtsbijstandverzekeringen € 250,-, behalve bij de Pakket Basis van De Internationale; daar geldt een eigen bijdrage van € 375,-. De Internationale heeft overigens ook nog de Pakket Plus-variant die geen eigen bijdrage hanteert.

EIGEN RISICO BIJ VRIJE ADVOCAAATKEUZE IN 2015

EIGEN RISICO BIJ VRIJE ADVOCAAATKEUZE IN 2019

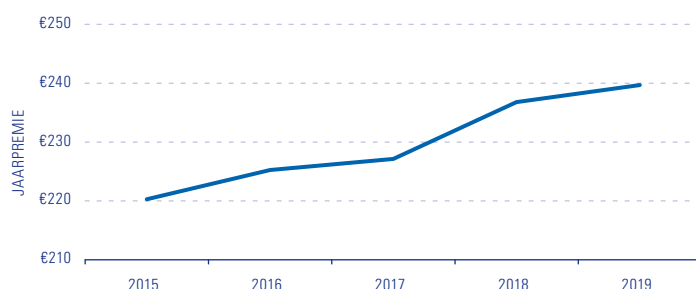

Bron: MoneyView ProductManager

Premieontwikkeling

De premies van verzekeringen stijgen, ook die van rechtsbijstandverzekeringen. In de grafiek is de ontwikkeling van de gemiddelde premie weergegeven van rechtsbijstandverzekeringen in de afgelopen vier jaar. De premies zijn berekend op basis van de profielenset die ook voor de ProductRating Prijs is gebruikt. Gemiddeld is de premie sinds 2015 met bijna 10% gestegen. Gekeken is naar het aanbod van rechtsbijstandverzekeringen in elk jaar. Het betreft een gemiddelde van alle producten en gezinssituaties. Uit de premieanalyse blijkt ook dat er aanbieders zijn waarbij de premie met meer dan een derde is gestegen. Anderzijds is er ook een aantal aanbieders bij wie de premie juist is gedaald als gevolg van productaanpassingen. In hoeverre de premiestijgingen van de afgelopen jaren zijn toe te rekenen aan de toegenomen schadelast door het recht op vrije advocaatkeuze, is onbekend.

PREMIEONTWIKKELING RECHTSBIJSTANDVERZEKERINGEN

Bron: MoneyView

ProductRating Aansprakelijkheidsverzekeringen

Voor de ProductRating 'Prijs' zijn 31 aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren (AVP's) vergeleken. De prijsanalyse is gedaan op basis van 16 profielen die variëren in gezinssamenstelling, verzekerde bedragen en eigen risico's. De jaarpremies zijn berekend volgens standaardacceptatie en -tarieven. In de prijsanalyse zijn ook de poliskosten meegenomen, deze kunnen bij een AVP een relatief groot aandeel hebben in het totaal te betalen bedrag. Ten behoeve van de ProductRating 'Voorwaarden' zijn 28 aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren onderzocht. Hiervoor zijn 60 criteria uit de MoneyView ProductManager geselecteerd, geclusterd en gewogen. Ook nu weer zijn de 5-sterrenproducten alfabetisch gerangschikt.

★★★★★ PRODUCTRATING PRIJS

- **Aon Direct** Aansprakelijkheidsverzekering
- **United Insurance** Aansprakelijkheidsverzekering
- **Vereniging Eigen Huis** Aansprakelijkheidsverzekering

★★★★★ PRODUCTRATING VOORWAARDEN

- **a.s.r.** Aansprakelijkheidsverzekering
- **OHRA** Aansprakelijkheidsverzekering
- **Vereniging Eigen Huis** Aansprakelijkheidsverzekering

Nieuwkomer Vereniging Eigen Huis (VEH) behaalt direct vijf sterren op zowel prijs als voorwaarden. Bij de prijsrating geldt dit overigens alleen voor het tarief voor VEH-leden, die een korting krijgen. Ook de AVP van ZLM Verzekeringen komt in aanmerking voor een 5-sterrenrating op prijs, maar omdat alleen inwoners van Zeeland en Noord-Brabant bij deze regionale verzekeraar terecht kunnen, is deze niet in de ranking opgenomen. Aon Direct en United Insurance behalen voor het vierde respectievelijk tweede jaar op rij een 5-sterrenrating op prijs. Voor a.s.r. en OHRA is het de tweede respectievelijk de derde achtereenvolgende keer dat ze vijf sterren krijgen op voorwaarden.

De producten met een 5-sterrenrating op voorwaarden scoren op meerdere kenmerken boven marktconform. De AVP's van a.s.r. en VEH bieden onder andere een keuze in eigen risico en bieden optioneel dekking voor schadeverhaal bij aansprakelijkheid van een derde. Bij OHRA en a.s.r. is bovendien aansprakelijkheid met betrekking tot woningverhuur gedekt. Verder is de dekking voor overige – niet uitgesloten – gevallen op opzicht, zoals aansprakelijkheidsschades aan geleende zaken, bij alle drie 5-sterrenproducten gedekt met een boven marktconform bedrag van € 25.000,-.

Productkenmerken Toegelicht

Schade zonder aansprakelijkheid

Een aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren vergoedt doorgaans alleen schade waarvoor een verzekerde wettelijk aansprakelijk is. Daar is onder andere sprake van bij een onrechtmatige daad (art. 6:162 BW e.v.). Maar een gedraging is niet onrechtmatig alleen omdat met de gedraging schade wordt veroorzaakt. Dat bleek ook uit een KIFID-uitspraak eind vorig jaar. Het KIFID oordeelde toen in een bindend advies dat een consument niet onrechtmatig handelde na afloop van een behandeling bij een huidinstituut toen zij bij het oppakken van haar handtas voor € 66.170,- schade toebreacht aan een LHE-flitslamp. De consument vond dat ze aansprakelijk was en wilde dat haar aansprakelijkheidsverzekeraar de schade zou vergoeden. De verzekeraar vond dat ze niet aansprakelijk was en het KIFID gaf de verzekeraar gelijk. Het KIFID stelde vast dat er geen sprake was van een inbreuk op een recht en er niet in strijd is gehandeld met een wettelijke plicht. Ook heeft de consument niet in strijd gehandeld met een ongeschreven zorgvuldigheidsnorm.

“Een gedraging is onrechtmatig wanneer de schade als gevolg van het gedrag zo waarschijnlijk is, dat de dader zich op basis van zorgvuldigheid van dat gedrag had moeten weerhouden”. Daar is met het oppakken van een tas geen sprake van. De consument is dus niet aansprakelijk en hoeft de schade aan de lamp niet te vergoeden.

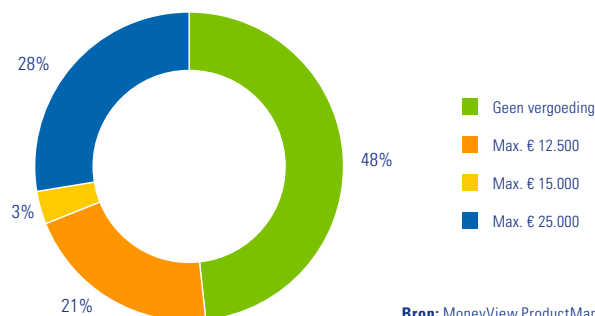
Er zijn meer situaties denkbaar waarbij een verzekerde zich moreel wel aansprakelijk voelt, maar dat juridisch gezien niet is, zoals bij schade tijdens sport- en spelsituaties of tijdens vriendendiensten. Vanwege aangepaste zorgvuldigheidsnormen wordt juridisch gezien namelijk niet altijd voldaan aan de vereisten van wettelijke aansprakelijkheid. Een AVP zou vanwege het ontbreken van de aansprakelijkheid geen dekking bieden. Toch zijn er verzekeraars die in dit geval wel thuisgeven en een vergoeding bieden voor de veroorzaakte schade.

Sport en spel

Als tijdens een voetbalwedstrijd in een standaard spelsituatie letsel wordt toegebracht, is de schadeveroorzaker hier doorgaans niet aansprakelijk voor. Denk aan een kopbal waarbij de hoofden van twee spelers per ongeluk tegen elkaar komen met letsel tot gevolg. Dat ligt anders als iemand opzettelijk een kopstoot uitdeelt zonder dat de bal in de buurt is. Beide situaties zijn niet verzekerd op een AVP. Het eerste geval niet omdat de onrechtmatigheid ontbreekt en een verzekeraar deze schade niet wil verzekeren en het tweede niet vanwege opzet (en dit is uitgesloten).

Het kan echter ook voorkomen dat een omstander per ongeluk schade wordt toegebracht. Ook dan is de schadeveroorzaker doorgaans niet aansprakelijk. Bijvoorbeeld tijdens een tenniswedstrijd waarbij je onbedoeld een bal uit het veld slaat die een toeschouwer tegen zijn hoofd krijgt en waarbij zijn bril aan gruzelementen op de grond valt. Deze gedraging is niet onrechtmatig; het slaan van de bal is onderdeel van het normale spelverloop en hiermee wordt geen zorgvuldigheidsnorm overschreden. Ter vergelijking: dit ligt anders als hetzelfde gebeurt bij het uit frustratie wegslaan van de bal na een verloren punt. Dat laatste

MAXIMALE VERGOEDING SPORT- EN SPELSITUATIES

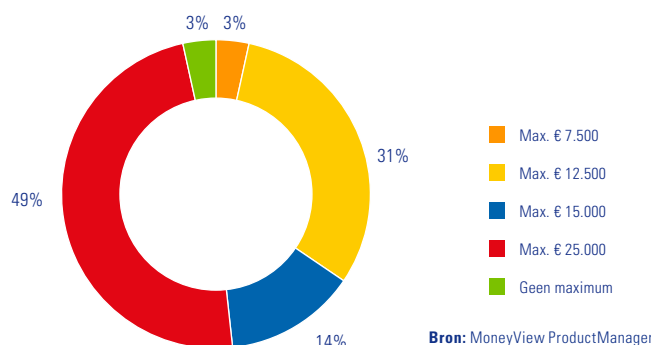

is wel onrechtmatig. Schade zonder aansprakelijkheid aan omstanders is alleen gedekt op AVP's met een 'sport- en spelclausule'.

Vriendendiensten

Ook tijdens vriendendiensten kan schade veroorzaakt worden zonder dat er sprake is van aansprakelijkheid. Denk aan het belangeloos helpen verhuizen van een vriend en de televisie glipt uit je handen. In zo'n situatie gelden lagere zorgvuldigheidsnormen dan die gesteld worden aan bijvoorbeeld een professioneel verhuisbedrijf. Het gevolg is dat de helpende vriend in geval van een door hem veroorzaakte schade niet snel aansprakelijk zal zijn, zeker als hij niet een groter risico heeft genomen dan in de gegeven omstandigheden normaal is. Aansprakelijkheid ontbreekt dan. Deze schades zonder aansprakelijkheid worden door alle aansprakelijkheidsverzekeraars vergoed, de maximale vergoeding verschilt echter wel.

MAXIMALE VERGOEDING VRIENDENDIENSTEN

Weet waar u staat met uw Rechtsbijstandverzekering

Met de MoneyView ProductManager bepaalt u moeiteloos uw marktpositie

[KLIK HIER VOOR EEN GRATIS TESTACCOUNT](#)

MoneyView

Special Item **Agenda**

OKTOBER: **HYPOTHEKEN**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating HypotHeken 2019

NOVEMBER: **LIJFRENTES**

>> [Klik hier](#) voor de kenmerken en voorwaarden van de MoneyView ProductRating Lijfrentes 2019

MoneyView www.moneyview.nl
info@moneyview.nl
 +31(0)20-626 85 85